

פרשת שופטים תש"פ – לדון בלי לשפוט: הסגולה לשנה החדשה

1. **דברים טז:** שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק ... צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' נתן לך.

של"ה שופטים דרך חיים א: 'שופטים ושטרים תתן לך בכל שעריך' - רמז מוסר להא דתנן בספר יצירה, שבעה שערים הם בנפש: שתי עיניים, שתי אזנים, הפה ושני נקבי האף... ועל אלו השערים ישים האדם לעצמו שופטים ושטרים, כלומר שישפוט את עצמו תמיד.

שבועות ל,א: נאמר בפרשת קדושים 'בצדק תשפוט עמיתך' - שלא יהא אחד [מבעלי הדין] יושב ואחד עומד, אחד מדבר כל צרכו ולשני אומר קצר דברך [אלא הדיין ייתן יחס שווה לבעלי הדין]. דבר אחר: בצדק תשפוט עמיתך **הוי דן את חברך לכף זכות.**

שבת קכז,ב: מעשה באדם אחד [שאילתות דרב אחאי גאון: זהו עקיבא] שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעל הבית בדרום שלש שנים. ערב יום הכיפורים אמר לבעל הבית: תן שכרי ואלך ואזון אשתי ובני. אמר: אין לי מעות. תן לי פירות ... אין לי ... תן לי קרקע - אין לי ... הפשיל כליו לאחוריו והלך לביתו בפחי נפש. לאחר הרגל נטל בעל הבית שכרו ועמו משוי ג' חמורים ... והלך לבית הפועל. אחר שאכלו ושתו ונתן לו שכרו, אמר בשעה שאמרתי אין לי - במה חשדתני? אמרתי ... שמא הקדיש כל נכסיו לשמים. אמר לו: נשבע שכך היה. הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה. וכשבאתי אצל חברי בדרום התירו לי נדרי, **ואתה כשם שדנתני לזכות - המקום ידין אותך לזכות.**

ליקוטי מוהר"ן סימן קיג: שמעתי בשם הבעש"ט כי קודם גזר דין ... מטעים את האיש עצמו ושואלים אותו על כיוצא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין. כמו שמצינו בדוד המלך ע"ה בבוא נתן הנביא וסיפר לו מעשה האורח וענה 'חי' ה' ואזי נפסק הדין על דוד כאשר יצא מפיו. וזהו 'ונפרעין מן האדם מדעתו', כלומר ששואלין דעתו, ואעפ"כ הוא 'שלא מדעתו' כי אינו יודע שהדין עליו ... ולכן צריך לזזהר מאד שלא לגמור הדין [על אחרים] עד שישנה וישלש כי הוא סכנת נפשות.

2. **שבועות ל,א:** הוי דן את חברך לכף זכות – **רש"י:** הרואה חברו עושה דבר שאתה יכול להכריעו לצד עבירה ולצד זכות - הכריעו לזכות ואל תחשדהו בעבירה.

רמב"ם פירות המשנה אבות: כשיהיה אדם **שלא תדע בו אם צדיק אם רשע** ותראהו שיעשה מעשה ... שאם תפרשהו על דרך אחת יהיה טוב ואם תפרשהו על דרך אחרת יהיה רע - קח אותו על הטוב. ואם האדם נודע שהוא צדיק ... ונראה בו מעשה שכל ענייניו מורים שהוא רע ואין יכול להכריעו לטוב אלא בדוחק גדול - ראוי שתיקח אותו שהוא טוב ... אבל כשיהיה **רשע** ... ואפילו עשה מעשה שכל ראיותיו מורות שהוא טוב ויש בו צד רחוק לרע - **ראוי להישמר ממנו ושלא תאמין שהוא טוב.**

אבות א,ו: רבי יהושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את **כל האדם** לכף זכות. **שו"ת מהרי"ל דיסקין פסקים:** מאמרם 'הוי דן את כל האדם לכף זכות' והרי **עינינו רואות ההיפך?** ואם למצווה בעלמא – **היאך נעשה שקר בנפשנו?!**

3. **ליקוטי שיחות כז/164:** כאשר רואים יהודי שהקב"ה העמיד אותו בפני ניסיונות גדולים, זה עצמו הוכחה - שהקב"ה שאינו מבקש אלא לפי כוחם - העניק לו קודם את הכוחות הנעלים לעמוד בניסיונות הללו. וזה עניינו של ה'לימוד זכות' - להציף החוצה את צד המעלה והזכות של חברו, את הכוחות הנעלים שניתנו לו כדי לעמוד בניסיונות שלו.

חסרונות הש"ס סנהדרין קז,ב: לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיים ולא כרבי יהושע בן פרחיה שדחפו **לישו הנוצרי** בשתי ידיים. **הרבי מלובאוויטש, ביאורים לפרקי אבות א/52,55:** מסופר בגמרא על רבי יהושע בן פרחיה שדחה ל'אותו האיש בשתי ידיים' ומזה יצא שזקף לבינה והשתחוה לה. ולכן הזהיר במיוחד על מדה זו, משום שבאם היה מלמד עליו זכות ... אולי לא היו תוצאות כאלו ... ובאמת לאחר שיצא לתרבות רעה אמר לו רבי יהושע: חזור בך ... משום שאפילו אדם הנמצא בשפל המדרגה, דן אותו רבי יהושע לכף זכות וחשב שאולי יעשה תלמידו תשובה ו'אם דחק ונכנס – אין לך דבר העומד בפני התשובה'.